

Johann Fecht

**Programma Qvo Rector Academiae Rostochiensis, Joannes Fechtius, D. P. P. ...
Ad Considerationem Ineffabilis Suavitatis, Qvæ Ex Qvotidiana, Qvamqvam
Invisibili, Cum Angelis Conversatione Exoritur, Cives Academicos Invitat**

Rostochii: Typis Joh. Wepplingi[i], [1709?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1003464726>

Druck Freier Zugang

J. 512.

—
1709. Michaelis

~~A. 1256. 17.~~

Mus. 1709

PROGRAMMA

QVO

RECTOR

ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS;

JOANNES FECHTIUS.

D. P. P. Consist. Duc. Consil. & Distr.

Rostoch. Superintendens, Fac. Theol. Senior & hodie Decanus,

AD CONSIDERATIONEM INEFABILIS SUAVITATIS,

QVÆ EX QVOTIDIANA, QVAMO

INVISIBILI, CUM ANGELIS

CONVERSATIONE

EXORITUR,

CIVES ACADEMICOS

INVITAT.

ROSTOCHII,

Typis JOH. WEPPLINGI, SER. PRINC. & ACAD. Typogr.

M. 1256 117

Sanctos bonosque DEI angelos ad id
à Deo deputatos esse, ut cum homine con-
versentur, piosq; adversus omne genus
pericula & adversitates tueantur atqve
defendant, solis quasi radius in S. Litera-
rum monumentis consignatū extat Quid
enim clarius est quam illud Pauli: cum
angelos vocat spiritus *ἀγγέλους*, quam
vocem vetus interpret *administratorios*
reddidit, quasi ministerio erga homines
publico fungentes, emissos ex palatio
magni in cœlo regis, propter eos, qui

hæredituri sunt salutem? Quod ipsorum officium speciali ratione
David describit, cum constitutos angelos ad id esse ait, ut hominem
custodiant in omnibus officii tui viis & functionibus, ubi vel mente
vel corpore ipsi eundum sit, ut nutricum more illum non in tergo, sed
super manibus, atqve ad eum in perpetuo obtutu gestent, ne vel ad lapi-
dem, quod de cætero facillimum est, pedem offendat. Quod cum
ex duplici hoc testimonio indubitatum sit, liceat nunc occasione festi
ab Ecclesiâ constituti de hujus conversationis & ministerii angelici sva-
vitate & jucunditate, quæ incredibilis & incomparabilis est, quid-
piam commentari. Et quidem eandem sillicò in memoriam nobis re-
vocat id, quod paulò ante adduximus, Davidis testimonium, quod con-
suetudinem, quæ inter hominem & angelum intercedit, cum eâ con-
gressione & familiaritate comparat, quæ inter infantem ipsiusq; nutri-
cem deprehenditur. Quanta hæc cum blandiloquentiâ illi, ut cum
Comico loquar, alludiat? Quibus cum verborum lenociniis eidem
ad blanditur? Meus ocellus, mea rosa, meus animus, mea voluptas.
Nunc palpo eundem percutit, nunc oscula labris illius infigit, nunc
in cunis suaviter eundem motitat, nunc pectori apprimat, nunc ver-
borum illecebris demulcet. Ubi adversi quid ei ingruit, quâ sollicitu-
dine, quo verborum gestuumqve lenocinio id ab illo devolvit? La-
crymanti fletum abstergit, ruentem utraqve manu fulcit, dolentem
alloquio curâqve firmat. Nec de angelorum adversus nos curâ & in
adversis sollicitudine aliâ, quam quales sunt nutricum, cogitationes
animo

animo nostro sunt concipiendæ. Quantus eorum erga nos amor est, tanta est juvandi nos in quacunqve sollicitudine cupido. Nihil agunt cum murmure, nihil cum fremitu. Quod de Sapientia quondam edixit Salomo: id & de angelis verum est: *delicia eorum sunt penes Filios hominum.* Quare quicquid in hominibus excellens, qui quid pulcrum, vicquid suave est & jucundum, id desumpta ab angelis similitudine in sacris passim describitur. Ita *angeli facies* dicitur, i. e. venusta, inftar pulcherrimæ virginis, gratiam in insipientium oculis concilian & commovens affectus. De Stephano enim coram iudicio hominum tibi infensissimorum stante, Lucas memorat: *Intuentes cum, qui sedebant in Synedrio, videbant faciem ipsius quasi faciem angeli.* Act VI. 15. Duo sine dubio in facie Stephani notaverant, & inusitatum quendam vultus splendorem, quo adversariorum animos perculit & intimorem quendam conjecit; & singularem in vultu gravitatem majestatemque, velut animi sedati & bene sibi consciî atque ipse futuræ beatitudinis læti indicium. Quod utrumque cum vultu angelico componit Lucas & non minus eximia verborum gravitate describit, *Hilarius Arelæensis, dum docet, in Stephani facie fuisse speciem resurgentis, adversariis quidem ad pœnam peccati & tormentum invidia & exprobrationem impietatis & testimoniura criminis & veluti repercussionem luminis ex facie lapidati, sive quia jam lapidandus designabatur; in ipso autem Stephano, abundantiam cordis transfuisse in decus corporis & in exteriori gloria candorem interioris exundasse & abscondita pectoris ornamenta speculum frontis irradiasse, & cum haberet in se Spiritum S. & præ se gestasse angelicum.* Nec minore cum *ἐπιφάνει* gravem & spectatam totius hominis speciem descripturus sacer scriptor, venisse ait ad mulierem *virum Dei, cujus aspectus fuerit sicut aspectus angeli Dei, venerandum valde.* Jud. XIII. 6. Duo iterum specie illâ angelicâ innuuntur, pulcherrima & speciosa totius corporis dispositio & amabilis gravitas, ex vultu gestibusque elucens. Qui enim corpore sunt maculoso & distorto, vultuque horrido & squalido, quantocunqve de cætero imperio & auctoritate emineant, venerationem tamen singularem nunquam facile consequentur. Angelica itaque figura, tanquam omnium formosissima, & amorem conciliat & venerationem. Linguam quoque angelorum celebrat Paulus, eamque supra hominum linguam extollit: *si, inquit, linguis hominum*

Et angelorum loquar, charitatem tamen non habeam, factus sum as. romanus
 Et cymbalum cinniens 1. Cor. XIII. 1. Gvil. Estius ad h. l. sensum Apostoli
 non reddere ait, qui linguas angelorum interpretentur angelicam, id
 est, eximiam quandam gratiam dicendi; cum de eloquentia hic non sit
 sermo, sed de generibus linguarum, idque dicere velit Apostolus: si quis
 omnes linguas norit, etiam ipsas angelicas, quod vos, Corinthii, pro
 miraculo omnium maximo reputatis, nihil tamen eundem sine chari-
 tate futurum esse. Nec ab hac sententia ex nostris recedit D. Balduinus.
 Sed cum æs tinniens & cymbalum sonans, quibus linguæ comparan-
 tur, eloquentiam & linguæ facundiam omnium commodissime expri-
 mant, rectè iudicatus hegeta maximus, D. Calovius, cum angelorum linguæ
 donum linguarum ubertate maximum & excellentissimum primò
 notare possit, quia tamen linguarum donum non absque, sed cum
 facundiâ & eloquentia datum fuerit, conjunctim utrumque commo-
 distimè comprehendit. Quare & Erasmus Schmidius ad hunc locum:
*proverbialiter hac dicuntur, de summâ facundiâ, eloquentiâque suavitate, quam
 Angelicam nominare quis possit. Nec aliter Lucas Osiander. Est igitur &
 lingua angelica lingua omnium jucundissima. Dicitur & panis ange-
 lorum, juxta Lutherum & Vulgatam. Psalm LXXXIX. 26, id est, planè
 regius, delicatus & pretiosus, quali angelus, nisi carerent corporibus,
 ciboque invisibili vescerentur, libenter essent usuri. Ita vocem
 אַנְגֵּלִים & Chaldæus & auctor libri Sapientiæ interpretatus est,
 & angeli אַנְגֵּלִים fortes non minus appellari quam אַנְגֵּלִים, robusti
 possunt. Psalm. CIII. 20. Cum denique totum hominem ab animi singu-
 lari benevolentia, à morum amoenitate, à justitiæ studio, à singulari
 prudentia, aliisque vir utibus commendare veteres instituerunt, angelis
 eosdem, tanquam in his omnibus excellentes, compararunt. Ita Achis
 Philistæorum Rex, ad Davidem, apud ipsum exulem & Principibus suspe-
 ctum, de innocentia ipsius testaturus scio, inquit, rem omnem; places uti-
 que oculis meis, tanquam Angelus DEI. 1. Sam. XXIX. 9. Ad quem locum
 Sanctius: cum gentiles scientiam nossent in angelis præstantissimam & ma-
 jestatem magnam & speciem Augustam, utpote à Divinâ libatam fiebat, ut qua
 in quocunque genere eximia sunt, proverbiali specie significarentur angelorum
 comparatione ac nomine. Ita mulier illa Thekoitis, pro Absolone inter-
 cedens, ad Davidem: Dominus meus Rex, ait, sicut angelus DEI, ut bonum &
 malum*

& malum audiat; i.e. interprete D. Seb. Schmidio : *libertati Regis atque
 sapientia rem omnem permittit, quæ tanta sit, quanta est sapientia angeli Dei,
 qui sciat audire bonum & malum, nec tamen nisi bonum & iustum iudicet.* Ita
 Mephiboseth ad Davidem, pud quem de'arus fuerat: *Dominus meus Rex
 est sicut angelus Dei.* *Piscator:* quoad sapientiam. *Bidembachius:* quoad
 iustitiam, *Gerhardus:* quoad clementiam. Neque etiam, qui omnia
 conjunxerit, erraverit. Quinimò & hodie consuetudo universim, do-
 ctos inter & indoctos, invaluit, ut si à quacunqve virtutis eminentiâ
 quem unqve commendaturi sumus, angeli vel angelici epitheton ei-
 dem adijciamus. Inprimis verò hoc nomine insignimus, quibus sin-
 gularem universim dulcedinem, in adspiciendo voluptatem, in com-
 plectendo delicatum sensum, in conversando svavem jucunditatis com-
 motionem adscripturi sumus. Neque in simplici angelorum appella-
 tione acquiescimus, sed angeli nomen, ut animi nostri titillationes
 augeamus, in vocem diminuentem convertimus. Quæ consuetu-
 do aded in nomina virorum mulierumqve propria transiit, ut non
 apud Germanos tantum Engel & Engelcken, sed & apud Latinos &
 Græcos non *Angelos* tantum sed etiam *Angeillos*, inter ipsos eruditos
 acceperimus. Nam & *Andreas Angeillus*, lætus, & *Jo. Maria Angeillus*,
 Philologus inter literatos superioris seculi memorantur. Quid vero fa-
 miliarius est quam ut puellulis nostris & puellulabus, angelorum & cor-
 culorum angelicorum & deliciarum angelicarum nomina adclamemus?
 Quamobrem quando Dei iustu officia sua erga nos obeunt *Angeli*,
 quando excubias circa nos agunt, quando in visus nostris custodiunt,
 summa idcum voluptate faciunt, summamqve eâ in re voluptatem
 homini excitant. Nec enim cum ex periculis nos eripiunt, corpora
 nostra, quod facere nonnunquam homines, etiam optimè nobis cupien-
 tes, coguntur, de loco in locum trudent, ut ad aspera allisi doloribus
 conficiamur, sed manibus suis portant, quod est movendi & transferendi
 genus omnium mollissimum & tenerrimum, eoqve ipso, quo rhedâ
 vehi consuevimus, delicatius. Nec cum custodiunt nos, vel separatos
 ab aliis in arcas conijciunt, vel vasto objecto hostem à nobis arcent, sed
 invisibilibus vinculis inimicum ligant atqve constringunt, ne vel
 adire nos vel damnum nobis inferre possint. Nec cum in adversis ani-
 mum nobis addunt, & solatia adfundunt, verborum nos obruant pha-
 leris

leris & ad captandas omne genus voluptates, in animæ nos exitium præcipitantes, occasionem subministrant, sed in intimis animi fibris secretâ quâdam Numinis virtute dolorem abstergunt & interiore alloquio atque secretiore curâ pectora firmant. In ipso mortis articulo sudorem à letho nobis expressum Divini solatii linteo abstergunt & ipsis brachiis suis Lazari exemplo in sinum Abrahamæ animas nostras deportant. O suavitatem, quæ ab angelis manat, ineffabilem! O dulcedinem, deliciis omnibus jucundiores! Non inficior, etiam terribilem aliquando quibusdam fuisse angelorum vel apparitionem, vel auxilium ab ipsis præstitum. Ita enim viso angelo timuit Gideon eousque, ut & angelus Domini eundem erigeret, diceretque: *ne timeas, nec enim morieris*, Jud. VI. 22. 23. Sed id equidem factum non est, ob ipsorum angelorum molestam conversationem, sed ob summam, quâ homines ipsi, quibus apparuerunt, DEI nuncios profecuti sunt, reverentiam & quod illi ob vitæ suæ impuriore conscientiam, ne acriori DEI visitatione digni essent, metuerent. Quo pacto & Esaias, visa aliquando Divina majestate, angelorum & Seraphinorum ministerio cultâ, extimuit, exclamavitque: *va mihi, quia excisus sum, eò quod vir immundus labia ego & in medio populi immundi habitans. Regem enim Jehovah Zebaoth viderunt oculi mei*. EI. VI. 5. Partim etiam ad asserendam sibi, tanquam DEI legatis, auctoritatem, habitum assumpserant, qui non poterat non in iis, quibus apparuerunt, errorem quendam & formidinem conciliare. Ceu fecerunt duo isti angeli, qui de Christi resurrectione testimonium mulieribus perhibebant. Erant enim induci *ἐσθῆτον ἀσπαρτέλαις*, vestibus fulgetri in morem, cum ex nubibus prærupit, fulgentibus, quæ ideo angelos adesse non tenebrarum, sed lucis, arguebant. Unde vel ob habitus intolerantiam perterrefactæ mulieres vultus demittebant præ pudore in terram. Cum verò hominibus piis invisibili ratione intervium, cessat hic astralis fulgor & exulat omnis pudor metusque. Versantur enim cum hominibus, eosdem custodiunt, ex periculis eripiunt, in calamitatibus solantur, adversus peccata præmuniunt, dolores leniunt, sudores abstergunt, inque celum tandem vehunt, sed hæc universa incomprehensibili quâdam ratione,

tione, ut effectus quidem in oculos incurrant, sed modus, quo ista
fiant, nos penitus lateat. Divini verbi effatis, quæ isthæc
omnia de angelis enunciant, fidem nos habere indubitamam,
par est, quia DEus nec mentiri, nec fallere nos potest. At
cum non videamus modum, quo angeli illa efficiant, memi-
nisse debemus ejus, quod Paulus scripsit: *DEum posse super
omnia facere, plus quam abundanter, super ea, quæ petimus aut
intelligimus, juxta virtutem operantem in nobis.* Eph. III. 21.
In Danièle refertur de principe regni Persarum, quod resti-
terit Prophetæ, dimissionem populi Judaici efflagitanti, per in-
regros viginti unumve dies, donec Michaël Archangelus, in
auxilium ipsius accedens, beneficium impetraret. Id interpretantur
Theologi de angelis, bonis malisque, aulæ Regum
Principumque obsidentibus & vel ad bona vel ad prava eosdem
per suggestiones suas inflammantibus. De quo Geierus noster
ad Dan. X. 13^a *Colligitur hinc angelorum eum insensibilis præsentia
regibus siquidem, consiliariis, immo quibusvis etiam hominibus
aliis præsto adsunt angeli, tam boni, quam mali, utcumque nulla
præsentia hujus deprehendantur vestigia; eum sapientia & poten-
tia, in moderandis mundi imperiis amplissimis singulariter conspicua.
Quorum ita solent habere curam angeli boni, ut Ecclesia nullum inde
contra aut præter DEI voluntatem sentiat detrimentum.*
Ad eum nempe modum, quo aliquando ingens angelo-
rum multitudo urbem, in qua fuerat Elisa, ad eum defenden-
dum cinxerat, necessariis ad id armis instructa, quæ ad eripien-
dum periculo Elisam jam expediverant, quam tamen nemo
viderat, nisi Elisa, & petente Elisa, oculosque pueri ape-
riente DEO, famulus ipsius. Ita ad officia nostra desti-
nati sunt angeli, sed invisibiliter, modoque nobis incogni-
to & imperferutabili, obeunda. Quæ eò svaviora sunt &
eo majorem delicatæ voluptatis sensum in nobis excitant,
quo minus natus lucis ignisque fulgor, si conspectui sese
nostro exponerent, & oculos & mentem nostram offende-
ret, auxiliumque ab ipsis præstitum quodammodo redde-
ret

ret ingratum. O igitur ineffabilem , nec ulla unquam cogitatione comprehendendam Divini Numinis benignitatem, quod non angelos tantum in ministerium hominum deputavit, sed eorum etiam erga nos operam ea dulcedine , quæ corpus & animum perfunderet , condivit ! Merito Vos , ô Cives , illo Davidis alloquor : *gustate & videte , quam suavis sit Dominus.* Sed hanc simul DEI in nos benignitatem grato memoriqve animo semper reponamus. Comitibus illis nostris & auxiliatores vitæ improbitate & moribus ipsorum, indoli adversis non reddamus à nobis alienos. Id enim si fecerimus , futurum est, ut dulcedinem in austeritatem convertant & præsentiam pariter suam & auxilium nobis subducant. Si verò dein is ater dæmon , mœroris omnis atqve tristitiæ spiritus, successerit, ô nos miseros atqve infelices ! *Si enim anima , ait Macarius , fuerit peccati rea , discedunt ab ipsa angeli , accedunt chori demonum ac angeli sinistri ac potestates tenebrarum , apprehendunt animam illam & imperio suo subjugatam in suas partes pertrahunt.* Prohibeat Deus , ô Cives , ne quæquam Vestrum huic societati involvi contingat. Is potius gratiæ suæ nos Spiritu induat , ut Angelicas virtutes imitando, hoc præcipuè Ecclesiæ nostræ testis , eosdem ita demereamur, ut aliquando cum ipsis in altero illo seculo DEum æternis linguarum præconiis celebrantes , gaudiorum cœlestium dulcedine sine fine perfruemur.

P. P. Sub Rectoratus Academici sigillo,
Die XXIX. Septembr.
MDCCLXIX.

tionem, ut effectus quidem in oculos incurrant, sed modus,
fiant, nos penitus lateat. Divini verbi effatis, quod
omnia de angelis enunciant, fidem nos habere indu-
par est, quia Deus nec mentiri, nec fallere nos po-
cum non videamus modum, quo angeli illa efficiant
nisse debemus ejus, quod Paulus scripsit: *DEum pro-*
omnia facere, plus quam abundanter, super ea, quae peti-
intelligimus, juxta virtutem operantem in nobis. Eph
In Daniele refertur de principe regni Persarum, quod
terit Prophetæ, dimissionem populi Judaici et flagitanti-
tegros viginti unumve dies, donec Michaël Archange-
auxilium ipsius accedens, beneficium impetraret. Id
tantur Theologi de angelis, bonis malisque, aulæ
Principumque obsidentibus & vel ad bona vel ad prave-
per suggestiones suas inflammantibus. De quo Geierus
ad Dan. X. 13. *Colligitur hinc angelorum eum insensibilis*
regibus siquidem, consiliariis, immo quibusvis etiam
aliis præsto adsunt angeli, tam boni, quam mali, ut cum
præsentia hujus deprehendantur vestigia; cum sapientia
tia, in moderandis mundi imperiis amplissimis singulariter
Quorum ita solent habere curam angeli boni, ut Ecclesia non
contra aut præter DEI voluntatem sentiat deeri.
Ad eum nempe modum, quo aliquando ingens
rum multitudo urbem, in qua fuerat Elisa, ad eum
dum cinxerat, necessariis ad id armis instructa, quæ ad
dum periculo Elisam jam expediverant, quam tam
viderat, nisi Elisa, & petente Elisa, oculosque
riente DEO, famulus ipsius. Ita ad officia nota
nati sunt angeli, sed invisibiliter, modoque nobis
to & imperferutabili, obeunda. Quæ eò favior
eo majorem delicatæ voluptatis sensum in nobis
quo minus natus lucis ignisque fulgor, si conspici-
nostro exponerent, & oculos & mentem nostram
ret, auxiliumque ab ipsis præstitum quodammodo

